

TRYGGE LOKALSAMFUNN

SANDEFJORD KOMMUNE 2022

RESERTIFISERING



INNHOLD

Trinn 1: ETABLERING	4
Trinn 2: KARTLEGGING	5
Trinn 3: INNSATSOMRÅDER OG ARBEIDSGRUPPE	5
Trinn 4: MÅLSETTING OG IVERKSETTING	6
Innsatsområde 1: Trafikksikkerhet	6
Innsatsområde 2: Brannsikkerhet	8
Innsatsområde 3: Forebygge selvmord	10
Innsatsområde 4: Fallforebygging eldre	12
Innsatsområde 5: Forebygge drukning	14
Innsatsområde 6: Forebygge vold og overgrep	16
Trinn 5: MEDVIRKNING	20
Informasjon og medvirkning	20
Trygghetsvandring	20
Årshjul	20
Trinn 6: RAPPORTERING OG EVALUERING	21
Rapportering	21
Evaluering	21
TRYGGE LOKALSAMFUNN STATISTIKK SANDEFJORD KOMMUNE	22
REFERANSER	24
TRYGGHETSPROFIL	25
Kommuneprofil per juni 2022	25
Sikkerhetsprofil per juni 2022	26
GJENNOMFØRING AV TILTAK	31



SAMMENDRAG

Folkehelseloven (2012) krever at kommunen har oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, implementerer folkehelsearbeidet i kommunens styringssystemer og planer i alle sektorer og iverksetter tiltak i tråd med kommunens utfordringer. Forebygging av skader- og ulykker er et viktig område innenfor folkehelsearbeidet og til hjelp i dette arbeidet bruker Sandefjord kommune modellen Trygge Lokalsamfunn. Det kreves ny sertifisering hvert fjerde år og kommunedirektørens ledergruppe besluttet 07.12.20 utarbeidelse av en resertifiseringssøknad. Søknaden består av en utfyllende beskrivelse av Trygge Lokalsamfunn arbeidet i kommunen, samt en trygghetsprofil [tl_trygghetsprofil_v1.3.pdf \(skafor.org\)](#)

Det er valgt seks innsatsområder for kommunen og opprettet en tverrsektoriell arbeidsgruppe med ressurspersoner tilknyttet de seks innsatsområdene:

- Trafikksikkerhet
- Brannsikkerhet
- Forebygge selvmord
- Fallforebygging eldre
- Forebygge drukning/svømmeferdigheter
- Forebygging av vold og overgrep

Hovedmålsettingen for Trygge Lokalsamfunn er å forhindre skader og ulykker og bidra til et tryggere lokalsamfunn gjennom helhetlig og langsiktig forebyggende arbeid. Det er satt nasjonale målsetninger for flere av områdene som er valgt – slik som nullvisjon for drepte og hardt skadde i trafikken og nullvisjon for selvmord. Slike nullvisjoner kan ideelt settes for alle innsatsområdene som er valgt, i tillegg er det konkretisert målbare og kortsiktige mål knyttet opp mot tiltak for å nå hovedmålsettingene.

Kommunen er pålagt å holde oversikt over folkehelsen og påvirkningsfaktorer og lage en oversikt over dette hvert fjerde år. Denne oversikten brukes også i målstyringsarbeid innen skade- og ulykkesforebygging. I sertifiseringssøknaden er hvert innsatsområde beskrevet med en innledning, en målsetting, pågående tiltak og behov for nye tiltak. Mange av tiltakene kan gjennomføres innenfor eksisterende rammer, noe gjennomføres med eksterne tilskuddsmidler og noen vil trenge ny finansiering. Arbeidsgruppen har samarbeidet om utarbeidelsen av oversikten og sertifiseringssøknaden. Kommunedirektørens ledergruppe er styringsgruppe for Trygge Lokalsamfunn og blir jevnlig informert om arbeidet.

Sandefjord kommune juni 2022

Inger Marie Mohn Solberg, for arbeidsgruppen Trygge Lokalsamfunn



TRINN 1: ETABLERING

Forankring

Folkehelseloven (2012) krever at kommunen har oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, implementerer folkehelsearbeidet i kommunens styringssystemer og planer i alle sektorer og iverksetter tiltak i tråd med kommunens utfordringer. Forebygging av skader- og ulykker er et viktig område innenfor folkehelsearbeidet og til hjelp i dette arbeidet har kommunene i tidligere Vestfold fylke brukt modellen Trygge Lokalsamfunn. Stokke, Andebu og Sandefjord kommune var alle sertifisert som Trygge Lokalsamfunn før kommunesammenslåing 01.01.2017 og nye Sandefjord kommune har vært en del av Trygge Lokalsamfunnsamarbeidet i fylket også etter dette. Det kreves en resertifisering hvert femte år og for Sandefjord kommune sin del er dette i 2022. Med bakgrunn i dette vedtok kommunedirektørens ledergruppe 07.12.20 at kommunen skal søke om sertifisering Trygge Lokalsamfunn og bruke dette som ramme for det skade- og ulykkesforebyggende arbeidet i kommunen.

Bakgrunnsdokumenter

Folkehelseloven (2012) [Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\) - Lovdata](#) stiller krav til kommunen om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, implementere folkehelsearbeidet i kommunens styringssystemer og planer, iverksette tiltak med utgangspunkt i kommunens utfordringer og ha folkehelsehensyn i alle sektorer.

Plan og bygningsloven (2008) [Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\) - Lovdata](#)

Folkehelseoversikten 2019 Kommunen har gjennom utarbeidelse av lovpålagt kunnskapsdokument og levekårskartlegging god kunnskap om helsetilstand og utfordringer i kommunen. Kartlegging viser at kommunen har særlige utfordringer knyttet til sosial ulikhet i helse og psykiske helseplager [folkehelseoversikt--kortversjon-19-siste.pdf \(sandefjord.kommune.no\)](#). Det skal utarbeides ny oversikt hvert fjerde år, neste i 2023. I tillegg skal det holdes løpende oversikt.

Kommunale planer Systematisk og samordnet arbeid med å forebygge skader- og ulykker er i tråd med kommuneplan [Kommuneplan Sandefjord kommune](#) og planstrategi [Planstrategi Sandefjord kommune](#) og vil hjelpe kommunen med å nå de prioriterte FNs bærekraftsmål.

Handlingsprogram for folkehelse Vestfold Telemark fylkeskommune [Handlingsprogram folkehelse 2021–2022 \(vtfk.no\)](#)



Organisering

- **Styringsgruppe:** Kommunedirektørens ledergruppe
- **Arbeidsgruppe:** Ressurspersoner tilknyttet de seks fokusområdene
- **Referansegruppe:** Folkehelsenettverket
- **Kontaktperson:** Inger Marie Mohn Solberg

TRINN 2: KARTLEGGING

Det er tatt utgangspunkt i årlig rapportering til Skadeforebyggende forum og fylkeskommunen på brann, trafikk, drukning, hoftebrudd og vold, samt eksisterende kunnskap og kartlegging lokalt og nasjonalt, slik som:

- Kommunens folkehelseoversikt: [folkehelseoversikt---kortversjon-19-siste.pdf](#)
- Folkehelseprofiler fra FHI: [Folkehelseprofil-2021-nb-3804-Sandefjord.pdf](#)
- Folkehelseundersøkelsen: [Vestfold og Telemark fylkeskommune - Folkehelseundersøkelsen \(vtfk.no\)](#)
- Levekårskartlegging: [Levekårskartlegging 2019 \(sandefjord.kommune.no\)](#)
- Ungdata: [ODA Open Digital Archive: Ungdata 2021. Nasjonale resultater \(oslomet.no\)](#)
- Regional plan for folkehelse: [Vestfold og Telemark fylkeskommune - Regional plan for folkehelse \(vtfk.no\)](#)

TRINN 3: INNSATSOMRÅDER OG ARBEIDSGRUPPE

Innsatsområdene er valgt med bakgrunn i nevnte kartlegging. Innsatsområdene er ment å favne bredt, men samtidig være målrettet mot kommunens utfordringsbilde. Innsatsområdene er drøftet med kommunens folkehelsenettverk og godkjent av kommunedirektørens ledergruppe. Hvert innsatsområde er representert i arbeidsgruppa med minst en navngitt ressursperson:

- **Trafikksikkerhet:** Magnus Bremdal Ekker.
- **Brannsikkerhet:** Line Hauschild og Beathe Lassen.
- **Forebygge selvmord:** Harald Heggernes
- **Fallforebygging eldre:** Sølvi Jernsetervangen Ørstenvik
- **Forebygging drukning/svømmeferdigheter:** Trond Setlo
- **Forebygging av vold og overgrep:** Eddie Whyte (SLT koordinator), Linda Mølgaard Gustavsen (overgrepsmottaket og KBU)
- **Andre ressurspersoner i arbeidsgruppa:** Forebyggende enhet politiet Helga Margrethe Østebrød, Folkehelsekoordinator Kim Andersson, rådgiver beredskap og samfunnssikkerhet Thor Henry Thorød og kommuneplanlegger Anne Therese Anvik.

TRINN 4: MÅLSETTING OG IVERKSETTING

Hovedmålsettingen er å forhindre skader og ulykker og bidra til et tryggere lokalsamfunn gjennom helhetlig og langsiktig forebyggende arbeid. Det er satt nasjonale målsettinger for flere av områdene som er valgt – slik som nullvisjon for drepte og hardt skadde i trafikken og nullvisjon for selvmord. Slike nullvisjoner kan ideelt settes for alle innsatsområdene som er valgt, i tillegg er det viktig å konkretisere målbare og kortsiktige mål knyttet opp mot tiltak for å nå hovedmålsetting. Kommunen er pålagt å holde oversikt over folkehelsen og påvirkningsfaktorer og lage en oversikt over dette hvert fjerde år. Denne oversikten kan også brukes i målstyringsarbeid innen skade- og ulykkesforebygging. I sertifiseringssøknaden er hvert innsatsområde beskrevet med en innledning, en målsetting, pågående tiltak (dette gjør vi bra) og utfordringer (forslag til nye tiltak). Forslag til nye tiltak skal til vurdering og prioritering i kommunalomsrådene høsten 2022. Forankring av kommunens ressurser gjøres i vedtak av handlings- og økonomiplan (HØP) hver desember – for kommende fireårsperiode. Se tabell på side 32.

INNSATSOMRÅDE 1: TRAFIKKSIKKERHET

Innledning

På nasjonalt nivå var 2021 andre år på rad med under 100 omkomne i trafikken. Rekordlave 87 dødsfall viser at det jobbes godt i hele landet. Vestfold og Telemark kommer særlig godt ut, med en halvering av antall drepte i forhold til 2020. I 2020 var det 42 personskadeulykker i Sandefjord kommune, hvorav 12 på kommunal vei. Tallene for 2021 er ennå ikke klare, men det ser ut til at det har vært en økning i ulykker av alle alvorlighetsgrader. Dette avviker fra trenden de siste 20 årene. Antallet ulykker har gått kraftig ned, fra rundt 100 ulykker hvert år rundt årtusenskiftet, til under 50 de siste årene. . Det er grunn til å tro at en økning for 2021 kan skyldes tilfeldigheter, men det gjenstår fremdeles mye jobb med trafikksikkerhet. En trend som vises på nasjonalt plan er at reduksjonen i antall drepte og hardt skadde stagnerer noe. En av grunnene er at de mest åpenbare og effektive tiltakene i stor grad er gjennomført. Derfor blir det desto viktigere å spisse tiltakene og velge dem som har størst effekt i årene framover.

Konkret målsetting

Nullvisjonen ligger til grunn for alt trafikksikkerhetsarbeidet i Norge. Sandefjord kommune vil gå et skritt lenger, ved gå fra å visjon til et konkret mål. I Sandefjord kommune skal ingen bli drept eller hardt skadd i trafikken. Som veimyndighet for kommunale veier har Sandefjord kommune ansvar for å sørge for trygg og god avvikling av trafikken etter vegloven § 1 a. I tillegg er opplevd sikkerhet et viktig tema. Sandefjord kommune ønsker å fokusere spesielt på skolevei, der alle barn skal ha en skolevei som er trygg, og dessuten oppleves som trygg for den som ferdes der.

Bevaringsområder - dette gjør vi bra

Trafikksikkerhetsplan Trafikksikkerhetsplanen skal rulleres i 2022. Først og fremst skal nye og gamle prosjekter vurderes og prioriteres. I tillegg skal kapittelet om visjoner, mål og føringer oppdateres og spisses ut fra dagens situasjon. Saken skal behandles politisk i løpet av våren 2022.

Trafikksikker kommune Sandefjord kommune ble sertifisert Trafikksikker kommune 27.10.21. Alle kommunalområder har dokumentert hvordan de jobber med trafikksikkerhet. Koordinator for denne prosessen har vært Ivar Ramberg. Etter sertifiseringen følges arbeidet opp i den enkelt enhet og i sentralt arbeidsmiljøutvalg. Sertifiseringen gjelder for tre år av gangen. Om to år opprettes det ny koordinatorfunksjon for resertifisering.

Hjertesone Det er politisk vedtatt at barneskolene i Sandefjord kommune skal etablere hjertesone rundt skolen. Hjertesone er et konsept utarbeidet av Trygg trafikk. Sentralt i konseptet er holdningsskapende arbeid, der initiativet skal komme fra foreldregruppa ved den enkelte skole. Målet er å etablere en hjertesone rundt hver skole tilpasset lokale forhold. I dag har tre skoler etablert hjertesone, og de fleste andre skolene er i gang med prosessen.

Helt grønn skolevei Skolebasert opplegg hvor målet er at flere elever går, sykler eller på annen måte kommer seg til skolen uten bruk av privatbil. Bidra til økt kunnskap om og fokus på sikkerhet og helsegevinst (synlighet, sykkelvedlikehold, refleksbruk, trafikkforståelse).

Trygg skolevei Fortau og gang-/sykkelvei som er skolevei skal være ferdig brøytet før skolestart/SFO-åpning. Det er krav til hvilke tidsrom store kjøretøy er tillatt for anlegg i nærheten av skole/barnehage, og er ekstra nøye med arbeidsvarslingsplan og sikring av anlegget. Den enkelte skole har dialog med leverandører slik at leveranser fortrinnsvis gjøres når det ikke er mange barn i skolegården/på skolevei. Noen skoler strever mer enn andre, men er opptatt av temaet.

Andre trafikksikkerhetstiltak

- Sykkelbyen Sandefjord
- Barnetråkkregistrering
- Helsestasjons-/skolehelsetjenestens informasjon og veiledning
- Politikontroller på rus og fart
- Politiet har hatt dialog med alle skolene med tanke på sabotasje på sykler. Foreldremøter, informasjon i klasserom, sykkelverksted mm. Brev til alle rektorer fra politiet, via SLT.

Utfordring – dette ønsker vi å jobbe mer med framover

Eldre i trafikken Det er mye fokus på eldre sjåførere, men Sandefjord kommune ønsker å ha mer fokus på eldre som fotgjengere framover.



Elsparkesykler (og andre små elektriske kjøretøy) De siste årene har elsparkesykler blitt et populært framkomstmiddel i flere norske byer. Sandefjord kommune vil i løpet av våren 2022 jobbe med en forskrift som tilrettelegger for trygg ferdsel og økt mobilitet for befolkningen ved hjelp av elsparkesykler.

Nasjonale arrangement Vurdere deltakelse på nasjonale arrangement slik som Mobilitesuka og Refleksdagen.

INNSATSOMRÅDE 2: BRANNSIKKERHET

Innledning

Brannsikkerhet er et emne som berører mennesker i alle aldre. Det finnes enkelte krav til brannsikkerhet i private hjem, men det er også mange risikomomenter hvor tiltak ikke er regulert og oppfølging er derfor opp til den enkelte.

Sandefjord brann og redning ønsker å informere og motivere innbyggerne, fra barnehagealder til pensjonisttilværelse, ved bruk av ulike arenaer og uttrykksformer. Samarbeid med andre enheter i kommunen, nasjonale holdningskampanjer, henvendelser fra frivillige organisasjoner og private virksomheter, i kombinasjon med utførelsen av våre lovpålagte oppgaver, er nødvendig for å kunne nå målsettingene.

Konkret målsetning

Ingen skal omkomme i brann, og skader og ulykker skal reduseres til et minimum.

Bevaringsområder - dette gjør vi bra

Trygg hjemme Samarbeid mellom Sandefjord brann og redning og helse, praktisk bistand, eiendom, boligkontoret, ambulanseteam PHR. Midler fra «Det store brannløftet» har blitt brukt til røykvarslere, sendere, batterier, flammehemmende sengetøy og komfyrvakter. Registrering og kommunikasjon foregår i helsefagsystemet CosDoc, hvor også brann og redning har tilgang. Det utføres årlig sikkerhetssjekk brann hos hjemmeboende i risikogrupper. Prosjektet har vært en suksess og sikkerhetssjekk brann er nå vedtatt videreført i kommunal regi. God bredde – ny kursing/veiledning for alle avdelinger vinter 2022.

Håndtering av røykalarmer Utrykning etter signal fra røykvarsler tilkoblet senderenhet med automatisk oppkobling til 110-sentralen. Et gratis tilbud til de som har kommunal trygghetsalarm. Utrykning på

automatisk brannalarm (ABA) fra kommunale boliger med større risiko, uten at det faktureres internt i kommunen.

Brannbamsen Bjørnis Nasjonal brannbamse som blir benyttet i mange kampanjer slik som Åpen dag, Røykvarslerdagen, andre temadager gjennom året. Skolestarterdager på brannstasjonen mai 2022 (nytt av året).

Øvelser og opplæring Lav terskel for å bistå med råd og øvelser, og foredrag/samtaler om det hverdagslige for å forhindre brann og brannskader. I 2021 hadde vi over 60 slike aktiviteter.

Intensjonsavtale med Røde Kors Informasjon om forebyggende brannvern til Besøktstjenesten.

Informasjon til avgangselever på SVGS Informasjon om røykvarslere, slokkeutstyr og rømningsveier i forbindelse med leie/eie på nytt (studie)sted, samt fokus på ladevett.

Boligskolen i regi av Kirkens bymisjon Gruppemøter med tema brannsikkerhet.

Tilrettelagte bålplasser Liste på nettsidene: [Sandefjord - Din brannsikkerhet.](#)

Utfordring – dette ønsker vi å jobbe mer med framover

Bekymringsmeldinger Ønsker å bedre praksis på håndtering og videreformidling av bekymringsmeldinger på andre forhold enn brann i forbindelse med hjemmebesøk.

Lading av el-sykler innendørs Ladevettkampanje i regi av brannvernforeningen, bruk av sosiale medier til å heve kunnskapsnivået i befolkningen

Førstehjelp ved selvmordsfare Beredskap og forebygging (Brann og redning) har tilbud om å være med på Vivat kurs.

Undervisning for 6. trinn og 9. trinn I samarbeid med Lede. Informasjon om strøm og el-sikkerhet, samt brannsikkerhet i samme undervisningsøkt.

Bygårder Kartlegging og kontroll av bygårder i samarbeid med byggesak.

Tett trehusbebyggelse Har søkt midler hos riksantikvaren for å fortsette med alarmoverføring for røykvarsling.



INNSATSOMRÅDE 3: FOREBYGGE SELVMORD

Innledning

I 2020 var det 60 selvmord i fylket vårt. Dette innebærer ca 600 etterlatte i tillegg til mange andre som er berørte. Antall selvmord har vært stabilt over flere år og Vestfold og Telemark er blant de fylkene med høyest forekomst av selvmord. Selvmordsforebygging kan redde liv og kan også forhindre betydelig uhelse og sykdom som følge av sorg etter selvmord som for mange kan være svært begrensende. Det er utarbeidet en nasjonal handlingsplan for forebygging av selvmord «Ingen å miste» [regjeringens-handlingsplan-for-forebygging-av-selvmord-2020-2025.pdf](#). Sandefjord kommune hadde en egen handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading for perioden 2016-2017. Det ble i 2019 laget et dokument for implementering av denne i kommunens drift - med seks ulike punkter. I arbeidet med Trygge Lokalsamfunn har det så langt vært mest fokus på punktet om satsing på Vivatkurs, arbeidsgruppa ønsker også å framheve betydningen universelle tiltak som retter seg mot hele befolkningen i ulike faser av livsløpet i forebygging av selvmord.

Konkret målsetning

Nasjonal nullvisjon for selvdrap.

Mål for årlig aktivitet for Vivatkursene:

Førstehjelp ved selvmordsfare: Minst to kurs i året.

Frisk Opp: Minst ett kurs i året.

OPS!: 10 kurs i året.

Mål for det universelle arbeidet: Det er ikke lett å sette konkrete mål for det universelle arbeidet.

Implementeringsdokumentet er utarbeidet og det blir viktig å finne måter for å se i hvilken grad handlingsplanen følges opp i kommunen og om tiltakene har betydning for innbyggerne. Dette kan for eksempel gjøres gjennom kommunens tverrfaglige og tverrsektorielle folkehelsenettverk.

Bevaringsområder - dette gjør vi bra

Satsing på Vivat kurs Vivat-førstehjelpskurs: Sandefjord kommune har utdannet flere kursledere for førstehjelpskurset. Dette har gjort at vi med forholdsvis lave utgifter har kunnet holde opptil tre årlige kurs. Sandefjord kommune har siden 2016 utdannet 386 mennesker i førstehjelp ved selvmordsfare. De har gjennomført et to-dagers opplæringsprogram anbefalt av Helsedirektoratet. Til førstehjelpskursene inviteres kommunalt ansatte og ansatte hos våre samarbeidspartnere innenfor kommunens grenser. Kurset passer godt for de som i sitt virke er hjelpere for andre.

Frisk Opp-kurs: Dette er et dagskurs som tilbys for dem som har gjennomført førstehjelpskurset. Kurset inneholder repetisjon av kunnskap, deling av erfaringer og praktiske øvelser.

OPS!-kurs (oppmerksom på selvmordstanker): Fire timers kurs hvor man lærer å identifisere mennesker med selvmordstanker, spørre om selvmord og sette dem i kontakt med noen som kan hjelpe. Dette kurset er planlagt brukt inn på arbeidsplasser, kunne gis til lag og foreninger i kommunen vår.

Vivat-visjon: Alle kommunalt ansatte / alle voksne i Sandefjord skal kjenne til undervisningsfilmen SOS (Spørre Om Selvmord). I alle kommunale enheter som arbeider med tjenester for mennesker bør det være noen som har kompetanse som førstehjelper (har gjennomgått Førstehjelp ved selvmordstanker). De andre skal ha tilbud om firetimerskurset OPS (Oppmerksom På Selvmordstanker). Andre ikke-kommunale etater/virksomheter i Sandefjord som tilbyr tjenester til innbyggerne skal ha tilbud om samme opplæring. Frivillige lag, kirkesamfunn, foreninger og organisasjoner tilbys OPS.

Markering av verdensdagen for selvmordsforebygging Sandefjord kommune er medarrangør av støttemarkeringen "du er ikke alene", for etterlatte etter selvmord. Dette arrangeres i samarbeid med Kirken i Sandefjord, Tunsberg Bispedømme, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Vestfold Interkommunale Brannvesen, Politiet (sør-øst politidistrikt), Sykehuset i Vestfold, LEVE-Vestfold (Landsforeningen for etterlatte etter selvmord) og Kirkens SOS.

Forebyggende hjemmebesøk Seniorveiviser besøker personer som nylig har blitt enker/enkemenn og som er over en gitt alder. Selv om fokus er på fall og fallforebygging er det også et viktig tiltak i selvmordsforebygging blant eldre.

Utfordring – dette ønsker vi å jobbe mer med framover

Kurslederkompetanse Vivat kurs Kommunen er sårbar med tanke på kurslederkompetanse Vivat kurs. Det trengs minimum en ny kursleder (helst to), som kan være med å holde førstehjelpskurs.

Universelle tiltak som retter seg mot hele befolkningen i ulike faser av livet Kommunen trenger mer oversikt og koordinering når det gjelder oppfølging av nasjonal handlingsplan og gjennomføring av tiltakene fra implementeringsnotatet (*punktene under er beskrevet nærmere i implementeringsdokumentet*):

- Skape åpne lokalsamfunn med fokus på aksept og god tilgang til kunnskap om psykisk helse
- Psykisk helse på helsestasjon (Tenk sammen)
- Psykisk helse i skole (Tenk sammen)
- Psykisk helse blant hjemmeboende eldre som ikke mottar faste tjenester
- Ansvarlig medieomtale
- Fokus på kommunen som arbeidsplass - en viktig arena for sosial tilhørighet
- Begrenset tilgang til metoder for å ta selvmord

INNSATSOMRÅDE 4: FALLFOREBYGGING ELDRE

Innledning

Fallforebygging er et viktig bidrag for å møte fremtidens omsorgsutfordringer - det sparer enkeltpersoner for lidelse og funksjonstap og det sparer samfunnet for store kostnader. Fall er den hyppigste ulykkestypen hos eldre over 65 år. Studier viser at systematiske og målrettede tiltak kan redusere forekomsten av fall med opp mot 60 % hos gruppen hjemmeboende eldre. Andre studier viser at fallforebyggende program i sykehjem reduserte fall med 40 % og hoftebrudd med 75 % *. I Sandefjord kommune er det i gjennomsnitt 122 hoftebrudd årlig, med en antatt utgift på 67 100 000 for samfunnet og en utgift på anslagsvis 33 550 000 for kommunen**. En kommune som forebygger to hoftebrudd, sparer 1 million kroner***. *Læringsnettverk for forebygging av fall - link. **FHI, 2021 link. ***Gjennomsnittstall for perioden 2015-2017, som er siste offentlige tall tilgjengelig. Kostnadsfordelingen mellom stat og kommune er basert på tall fra Helsedirektoratet og rapporten "Kostnader ved hoftebrudd hos eldre" (HIOA-rapport Liv Hektonen, 2014 - link). Lønnskostnader er basert på statistikk gjennomsnittlig årsverk <https://fallbarometer.no/kommune/#sandefjord>.

Konkret målsetning

Med bakgrunn i faglig diskusjon mener man at et mål om 25% reduksjon i hoftebrudd kan være et realistisk mål. Utfordringen blir da hvordan måle dette, da det er lite oppdatert hoftebruddstatistikk tilgjengelig for kommunen per i dag.

Bevaringsområder - dette er vi gode på

Sterk og stødig og Balansegrupper Sterk og stødig er gratis, kunnskapsbasert, lavterskel gruppetrening ledet av sertifiserte frivillige. Målet er å forebygge fall. Balansegrupper er gratis lavterskeltilbud ledet av fysioterapeuter, retter seg mot brukere med begynnende utfordringer med balansen. Tilbudene finnes flere steder i kommunen, blant annet på flere av eldrementrene og på Sandefjord medisinske senter. Dette gjør tilgjengeligheten god for de fleste.

Beste årgang Tverrfaglige og tverretatlige tiltak for å øke eldres kunnskap og bevissthet om hvordan best mulig ivareta egen helse, og kjennskap til hvilke muligheter som finnes. I Beste årgang inviteres kommunens 77-åringere til samlinger over to dager med fokus på ulike tema som har betydning for godt seniorliv. Seniorer har selv vært med på å definere hvilke tema dette er, og frivillige seniorer er med på både planlegging og gjennomføring av samlingene. I tillegg distribueres et eget seniormagasin til alle innbyggere i Sandefjord kommune (Årshjul).

Aksjon eldresikkerhet Utkjøring av strøsand til hjemmeboende innbyggere over 80 år hver høst.

Aksjonen gjennomføres i samarbeid med frivilligsentralene, arbeidssenter og brannvesenet. Lions, Rotary og mange frivillige stiller opp som sjåførere. I forkant av aksjonen sendes det ut brev med informasjon til alle innbyggere over 80 år med trygghetskort og annen nyttig informasjon fra kommunen.

Forebyggende hjemmebesøk Fokus på fall og fallforebygging. Seniorveiviser besøker personer som nylig har blitt enker/enkemenn og som er over en gitt alder. Forebyggende hjemmebesøk er også et viktig tiltak i selvmordsforebygging og forebygging av vold mot eldre.

Leve hele livet/Aldersvennlig Sandefjord Målet er at eldre skal ha reell mulighet til å ferdes i og bruke nærmiljøet, kunne bo hjemme lengst mulig, ha aktiviteter de har lyst og mulighet til å delta på, unngår ensomhet og isolasjon og kan bidra som den ressursen de er. Aldersvennlig Sandefjord var til behandling i kommunestyret 10.03.22. Lang tiltaksliste er laget med bakgrunn i bred medvirkningsprosess. Tiltak vurderes prioritert i Handlings- og økonomiplan og gjennomføres i kommunalområdene. Nasjonal satsning i tråd med reformen Leve hele livet nasjonalt og i Sandefjord kommune.

Utfordring – dette ønsker vi å jobbe mer med framover

Tidligere inn med fallreducerende tiltak Det er en utfordring at personer som utvikler redusert funksjon med ustøhet og balansevansker, kommer for sent i gang med fallreducerende tiltak. Det er behov for tidligere og mer tverrfaglig innsats og behov for å utvide tilbud om Sterk og stødig, hvor det nå er venteliste. (ØW merknad: Er det frivillige som utfører dette, eller behov for ytterligere kommunale ressurser?)

Økt kunnskap Det er mangel på god nok kunnskap om fall og fallforebygging både blant innbyggerne selv og blant helsepersonell. Vi når mange seniorer med informasjon gjennom Beste årgang og Seniomagasin, men det er også behov for informasjon til seniorer som ikke benytter seg av disse tilbudene. Det er også et vedvarende behov for å øke helsepersonells kunnskap og bevissthet om tidlig å avdekke fallrisiko, og kunnskap om hvilke tiltak som fungerer.

Rekruttering av nye frivillige instruktører Det er stort potensiale for å nå ut til mange flere, men da må det rekrutteres flere nye instruktører til Sterk og stødig, for eksempel gjennom samarbeid med Frivilligsentralene. Fysioterapeuter bør utdannes til kursledere, slik at vi kan kurse våre egne frivillige og slippe å være avhengige av eksterne kursledere.

Tidlig innsats Dette er viktig å komme tidlig nok inn med rett tiltak hos hjemmeboende som står i fare for å utvikle økt fallrisiko. Fallforebygging må være i fokus fra første hjemmebesøk, og dette må være et tverrfaglig ansvar og ønske. Det må tas initiativ til møter hvor fokuset er kvalitetsutvikling av det arbeidet som allerede gjøres. Vi må ha mer synlighet i ulike foreninger/fora og på sentrene. Å holde foredrag/innlegg om fysisk aktivitet og fallforebygging er en god måte å få synliggjort temaet på.



INNSATSOMRÅDE 5: FOREBYGGE DRUKNING

Innledning

Sandefjord kommune med sin nærhet til sjøen og lange kystlinje utgjør en sikkerhetsrisiko. I tillegg har vi større og mindre innsjøer og bekker/vassdrag. Mange av kommunens mest besøkte rekreasjonsområder ligger ved vann. Vi har en utstrakt bruk av båt og annen vannaktivitet blant barn og voksne. Dette tilsier behov for fokus på sikkerhet ved vann og drukningsforebyggende arbeid. Kravene knyttet til dette er ulike og sammensatte:

- Bassengopplæring for å bli svømmedyktig. (Jfr. forskrift læreplan Kroppsøving)
- Selvberging i, på og ved vann utendørs. (Jfr. forskrift læreplan)
- Kunnskap om og holdninger til farene ved vann. (Jfr. forskrift læreplan)
- Nødvendig sikkerhetsutstyr/innretninger
- Beredskap for håndtering av drukningsulykke.

Konkret målsetning

Nasjonal nullvisjon for drukning

Svømmeopplæringen ved alle kommunens skoler innfrir kompetansemålene for 2., 4., 7. og 10. årstrinn i grunnskolen.

Bevaringsområder - dette er vi gode på

Svømme- og livredningsopplæring Systematisk arbeid for å nå LK20s kompetansemål for opplæring i svømming innen- og utendørs for alle barn og unge [Læreplan i kroppsøving \(KRO01-05\) \(udir.no\)](#). Tilbud om årlig livredningskurs for ansatte med ansvar for opplæring i svømming.

Svømmekurs innvandrerkvinner/kvinner Mange som kommer til Norge i voksen alder har ikke lært å svømme i hjemlandet og har ikke hatt mulighet til å lære å svømme i Norge. Dette medfører en risiko både for den enkelte og for barna til de det gjelder. Å kunne svømme bidrar også til mulighet til trygg lek og utfoldelse ved og på vann og er en viktig sosial ferdighet. Kommunen har derfor valgt å tilby gratis svømmekurs til innvandrerkvinner som ikke kan svømme. Kvinnene er prioritert i første omgang, da flere av deltakerne på kursene har oppgitt at de ikke kan gå på ordinære svømmekurs da disse ikke har kjønnsdelte grupper. Tilbakemeldingen er at mange har lært å svømme og alle har blitt tryggere i vann. Det holdes kurs hver vår og høst.

Sikre badeplasser, båthavner og gjestebrygger – bøyer og stiger Sandefjord havnevesen har oversikt over alle bøyer, leidere og stiger. Jevnlig kontroll på bryggene ca 1 gang i måneden. Havnevesenet har alltid bøyer på lageret i Bekkeveien om noen forsvinner. Miljørettet helsevern tar vannprøver på 23 faste badeplasser, de fleste kommunale, tre ganger i sesongen. Strømbadet hver uke.

Utlån av flytevester Tilbud om utlån av flytevester fra kommunens tre frivilligsentraler.

Skoler og barnehager på tur I Sandefjord kommune krever kommuneoverlegen/miljørettet helsevern at alle barnehager og skoler som skal på tur til sjø og vann har med ansatte med oppdatert kompetansebevis i livredding.

Beredskap Brann og redning har kun overflateredning (dykkerberedskap i Larvik)

Utfordring - dette ønsker vi å jobbe mer med framover

Svømmedyktighet og opplæring i basseng Svømmeundervisning i barneskolene harmoniseres som beskrevet i folkehelseoversikt 2019 [folkehelseoversikt---kortversjon-19-siste.pdf](#). Bruk og gjennomføring av metodekurs for lærere med ansvar for svømmeundervisning bør utredes og vurderes. En felles rutine for kartlegging av svømmeferdigheter i kommunen bør etableres.

Selvberging i, på og ved vann utendørs Alle skoler har fra skoleåret 2021/2022 tilgang til kvalitetssikret materiell for opplæring i svømming utendørs og for trygg ferdsel ved vann, inkludert selvberging og livredding. Dette er i tillegg til svømmeopplæring i basseng. Videre implementering av dette fortsetter.

Sikre badeplasser/høyde ved stupetårn Tverretatlig samarbeid er i gang på dette. Miljørettet helsevern tar vannprøver på 23 faste badeplasser, de fleste kommunale, tre ganger i sesongen. Strømbadet hver uke. Måle stupedybde ved utvalgte badeplasser og ha skilt med informasjon om dette. Kartlegge livbøyer. Strømbadet er ikke sikret for synshemmede.

Nødvendig sikkerhetsutstyr /innretninger

Gjennomgang av tetthet på livbøyer, kasteliner og redningsstiger. Kartlegge hvor synlig disse er fra land og fra vann og kartlegge særlig utsatte steder.

Manglende kapasitet på svømmekurs for voksne Det er manglende kapasitet og venteliste på svømmekurs for kvinner over 18 år som ikke kan svømme. Det er også behov for lett tilgjengelig svømmekurs for voksne menn som ikke kan svømme.

Båtvett Brann og redning deltar når det er Forebyggende seilas i regi av Redningselskapet: Skoleklasser på besøk på brygga mm. Ønske om mer kunnskap om og eventuelt opplæring/tiltak knyttet til alkohol, båtvett

Beredskap for håndtering av drukningshendelse Kommunal beredskap. Dykkerberedskap. Førstehjelp og håndtering av drukning, sekundær drukning og hypotermi.

INNSATSOMRÅDE 6: FOREBYGGE VOLD OG OVERGREP

Innledning

Vold kan være fysiske handlinger som å slå eller sparke eller psykisk vold som trusler, degradering, kontrollering og ydmykelser. Vold kan også være seksuell vold, som voldtekt, incest eller uønsket beføling. Andre former for vold kan være handlinger som skremmer eller sårer, materiell vold; ødelegging av gjenstander av verdi eller andre ødeleggelser som er skremmende å bevitne, og økonomisk vold; materiell utnyttelse av andre eller hindre andre i å kunne råde over egen økonomi. Vold kan ramme mennesker i alle aldre, og det er en tydelig sammenheng mellom vold, overgrep, rus og kriminalitet og faktorer som oppvekstvilkår, tilhørighet, psykisk helse, læringsmiljø, utdanning og arbeidsmulighet.

Vold og overgrep kan grovt deles opp i det som skjer i nære relasjoner (for eksempel vold i parforhold, vold mot barn eller mellom søsken) eller vold i andre relasjoner (på arbeidsplassen, mellom venner og bekjente), og i det offentlige rom. Med bakgrunn i dette ønsker kommunen å ha fokus på forebygging og tidlig innsats under innsatsområdene **vold i nære relasjoner** og **vold i offentlig rom**.

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem, sett både fra et kriminalitets-, helse-, likestilling og oppvekstperspektiv. Vold i nære relasjoner kan medføre helseskader, tap av velferd og begrensninger i den enkeltes livsutfoldelse. Kommunen er lovpålagt å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.

Det er begrenset med oversiktstall på kommunalt nivå, men i Ungdata for Sandefjord (2021) rapporterer 5 % av ungdommene på ungdomskolen og 3 % på videregående at de har opplevd vold fra en voksen i familien. På begge nivå var det 3 % som rapporterte at de var vitne til vold hjemme. Nasjonalt viser NKVTS rapport «Ungdoms erfaring med vold og overgrep i oppveksten» fra 2019 at 1 av 5 har opplevd mindre alvorlig fysisk vold, og 1 av 20 har opplevd alvorlig fysisk vold

https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/10/Rapport_4_19_UEVO.pdf. Ved partnervold er det 15 % av kvinner og menn som rapportere om mindre alvorlig vold fra partner, mens det er flest kvinner (8,2 %) som rapporterer om alvorlig vold fra partner(ref NKVTS 2014). Nasjonalt vet vi at 9.4 % kvinner og 1.1 % menn opplever voldtekt en gang i løpet av livet [NKVTS Rapport 4-19](#)

Vold i offentlig rom [Forskning viser](#) at det er et klart høyere nivå for frykt for vold og trusler om vold blant kvinner enn blant menn, til tross for at det er menn som i størst grad utsettes for vold på den offentlige arena. Den yngre delen av befolkningen (16 - 24 år) er mer engstelig for vold i det offentlige rom enn andre aldersgrupper. Videre finnes det mer bekymring for vold og trusler i folketette og urbane kommuner. Siden 1997 har imidlertid frykten for vold gått betydelig ned i befolkningen, særlig blant eldre kvinner, som tradisjonelt har vært de mest urolige for slike overgrep Som sagt er det aldersgruppen mellom 16 og 24 år som er mest urolige for denne type kriminalitet. UngData undersøkelsen i Sandefjord (2021) viser at vold mot ungdom er urovekkende mye utbredt i Sandefjords ungdomsskoler. Sandefjord kommune er opptatt av trygghetsskapende tiltak som handler i stor grad om kriminalitetsforebygging. En

rekke kommunale aktører bidrar til å skape trygghet f.eks en rekke tjenester overfor barn og unge som på sikt må antas å forebygge vold og kriminalitet. Kommunen yter tjenester overfor voksne rusmisbrukere og enkelte andre marginale grupper som erfaringsmessig er overrepresentert både som voldsutøvere og som offer for vold. Når det gjelder tryggheten i det offentlige rom er det først og fremst byplanlegging og utformingen av det fysiske rom i sentrumsområder som er de viktigste bidragene fra kommunen. Politiet er imidlertid den samfunnsinstitusjonen som ansvarliggjøres mest eksplisitt for den allmenne tryggheten i samfunnet. Samtidig er det klart at i den grad politiet kan gjøre noe med ulike lovbruddsformer, er de helt avhengige av et samarbeid med andre aktører. Derfor har kommunen innført SLT-modellen og det er opprettet en egen samarbeidsavtale mellom politiet og kommunen.

Konkret målsetning

VISJON: Sandefjord kommune har en visjon om at ingen innbyggere skal utsettes for vold og overgrep.

MÅL: Sandefjord kommune har lett tilgjengelig, kvalifiserte og sammenhengende tjenester til personer som blir utsatt for vold og overgrep.

Bevaringsområder - dette gjør vi bra

I Sandefjord kommune arbeides det med forebygging av vold og overgrep gjennom ulike tiltak. Enhetene og seksjonene har i sitt tjenestetilbud tiltak ut fra gjeldene lovverk og tiltak. Her er noen eksempler på tiltak i Sandefjord kommune:

Jordmødrene i kommunen spør om vold i svangerskapet og alle nyfødte får hjemmebesøk. Helseyskepleierne har samtale med foreldre om deres egen barndom og erfaring med vold og om foreldrenes trivsel/ psykiske hele. «Shaken baby syndrom» er tema.

Skolehelsetjenesten har tiltak i alle klasser som på ulike måter omhandler kropp, seksualitet og grensesetting. SMISO/Incestsenteret har klasseromsundervisning i 2. og 5. klasse med tema om hva som er gode/dårlige berøringer og forskjell på seksuelle overgrep og incest.

Barnevernet har mange ulike hjelpetiltak når barn ikke har det bra, tiltak som er med på å forebygge vold. Når det er vold i en familie, arbeider barnevernet etter modellen «Si det videre». Barnevernet deltar i ungdomsrådet, koordinerende enhet og på noen av kommunens familiesenter.

Krisesentertilbud Sandefjord kommune gir krisesentertilbud ved Krisesenteret i Vestfold (Tønsberg). Krisesenteret er et tilbud til de som er utsatt for vold eller overgrep fra partner, familie eller andre de har et nært forhold til. Det trenger ikke å være akutt krise for å få hjelp på krisesenteret. Sentrene tilbyr beskyttelse, sikkerhet, råd og veiledning til kvinner, menn og barn. Krisesentrene tilbyr et trygt sted å bo i

en begrenset periode, men har også et tilbud for dem som ikke trenger å bo der. Det er gratis å få hjelp og bo på krisesenteret.

Familievernet i Sandefjord tar imot enkeltpersoner, par og familier. De gir bistand til parforholdet, foreldresamarbeid, ulike utfordringer i familien eller mekling. Familievernet har gruppetilbud for kvinner utsatt for vold fra partner og de gir hjelp til de som har utfordringer med sinnemestring.

Forebyggende hjemmebesøk Seniorveiviser besøker personer som nylig har blitt enker/enkemenn og som er over en gitt alder. Fokus er på fallforebygging, men også viktig for å forebygge vold mot eldre.

Psykisk helse i Sandefjord gir tilbud både til voldsutøver og voldsutsatt. De har ulike tilbud med blant annet kurs i sinnemestring, grupper med fokus på traumestabilisering og individuell behandling.

Alternativ til vold (ATV) tilbyr behandling til alle medlemmer av familien; både utøvere av vold, voldsutsatte voksne og barn, og ungdommer med volds- og aggresjonsproblemer. Kontorer i Tønsberg.

Samarbeid med utestedene Sandefjord by er trygg å ferdes i med tanke på vold, men har likevel utdringer relatert til utelivsvold og rus. Politiet og kommunen har et tett samarbeid med utestedene rundt blant annet samarbeid mellom skjenkekontrollen, ordenvaktene og politiet.

Trygge nærmiljøer: Tema vold er et av de prioriterte satsingsområdene som [SLT-koordinator](#) og politiet fokuserer på. Målet er å komme frem til konkrete forslag til tiltak. Politiet og SLT-koordinator har også startet et eget prosjekt «Trygge nærmiljøer» hvor det jobbes tett sammen med Nærmiljøutvalgene (NMU) og kommunale tjenester (skoler, helsestasjoner mm) i de enkelte bydelene, for å forebygge vold mellom ungdommer. Det er gjennomført møter med rektorer på alle skolene i Sandefjord og vurdert at tiltak på gruppenivå kan være aktuelt. Nærdemokratiordningen ble evaluert i 2021 og nye rammer etablert. Vedtekter skal gjennomgås i løpet av 2022. NMU jobber blant annet med trafikksikkerhet og trygge nærmiljøer og har fått økte økonomiske ressurser for å satse mer på ungdomstiltak.

Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme: Kommunen har i arbeidet for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme laget en egen handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme som fornyes i 2022. Dette er en oppgave som må koordineres og utføres på tvers av kommunens tjenestesteder, og i samarbeid med andre sektorer. Involvering av frivillige organisasjoner, foreninger og sivilsamfunnet for øvrig er også vektlagt. [Det er laget en egen veileder rettet mot både fagfolk og kommunens innbyggere](#) som er lett tilgjengelig på kommunens nettsider.

Tenk sammen. Gjennom samarbeidsprosjektet «Tenk Sammen» skal kommunen sette barn og unge med behov for utvidet hjelp, støtte og oppmerksomhet i fokus og sørge for samhandling på tvers. Hovedmålet for «Tenk sammen» er at «Gravide, barn, unge og familier som trenger hjelp blir oppdaget tidlig og får helhetlig oppfølging uavhengig av om utfordringene gjelder lærevansker, psykisk eller fysisk helse, familiesituasjon eller annet.» I dette arbeidet inngår også det å ha fokus på forebygging, avdekking og ivaretagelse knyttet til vold og overgrep. Prosjektet er godt i gang og er planlagt implementert i 2022.



Samarbeidsavtale med politiet Kommunen har en egen samarbeidsavtale med politiet som bidrar til å utvikle trygge lokalsamfunn ved å fange opp risikoer og igangsette virkningsfulle tiltak der det er nødvendig. Avtalen har tre hovedpunkter som er relevante her:

- Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Fokus på barn og ungdom, herunder forebygging av vold og seksuelle overgrep
- Familievold og vold i det offentlige rom

Trygghet i offentlig rom Når det gjelder trygghet i offentlige rom, er byplanlegging og utformingen av fysiske rom i sentrumsområder og i nærmiljøene, blant de viktigste bidragene fra kommunen.

Utfordringer – dette ønsker vi å jobbe mer med

Handlingsplanen mot vold I januar 2022 vedtok Kommunedirektørens ledergruppa å utarbeide en handlingsplan mot vold i nære relasjoner i et livsløpsperspektiv «fra vugge til grav». Planen skal ivareta satsingspunktet fra kommunens Handlings- og økonomiplan (2022-2025) om å utarbeide en plan mot vold og seksuelle overgrep mot barn. I « Frihet fra vold» er kommunale handlingsplaner vektlagt som et viktig verktøy for kommunene.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/9c4fb648c66c4c1eb2e58f645eb870b8/209755-jd-frihetfravold-web.pdf> Planen skal også ivareta vold mot eldre, som er et område som har fått lite oppmerksomhet. Forskning viser at eldre som hadde opplevd både alvorlig fysisk vold og alvorlige seksuelle overgrep før de var 65 år, hadde åtte ganger større risiko for å bli utsatt for en eller flere typer vold eller overgrep etter at de fylte 65 år. (ref NKVTS , vold mot eldre). Kommunen har mange gode og ulike tiltak til barn og unge som er med på forebygge og avdekke vold. Handlingsplanen mot vold skal sikre ivaretagelse av de gode tiltakene, samt systematisere og utvikle tiltakene slik at kommunen gir en kvalifisert og sammenhengende tjeneste. I dette arbeidet ligger det et stort kompetanseløft for alle som møter og gir tjenester til kommunenes innbyggere. Økt kompetanse og gode systemer vil være de viktigste satsingspunktene for å forebygge og avdekke vold noe som presiseres i vedtatt kommuneplan.

Utelivsvold og rus Med tanke på utelivsvold og rus, kan vi få til et enda tettere samarbeid mellom etatene gjennom å systematisere ytterligere, og sette bedre rutiner på kontrolltiltak mot skjenkestedene. Det er for eksempel fortsatt en utfordring å få gjennomført at alle ordensvaktene skal være godkjent gjennom kurs og sertifisering. Samtidig vet vi at å "stoppe kranene i tide" (link) er et svært effektivt tiltak, som Sandefjord kommune kan bli bedre på for å forebygge utelivsvold.

Ny tverrfaglig, koordinerende SLT arbeidsgruppe For å forebygge vold mellom ungdommer kan tiltak på gruppe- og samfunnsnivå ha størst effekt. Det er opprettet en ny tverrfaglig, koordinerende SLT arbeidsgruppe som skal ha fokus på forebyggende rus og kriminalitet med representanter fra oppvekst og helse, SLT, forebyggende politi, barnevern, helse, rus og psykisk helse, ungdomsskolene og NAV. Gruppen skal utarbeide en egen tverrfaglig SLT tiltaksplan for 2022 som inkluderer konkrete tiltak rettet mot forebygging av vold i det offentlige rom. Tiltaksplanen vil henge sammen med den kommende handlingsplanen mot vold.

TRINN 5: MEDVIRKNING

INFORMASJON OG MEDVIRKNING

- Medvirkning skjer som en integrert del av arbeidet med de seks innsatsområdene.
- Innbyggerne blir og vil også bli informert om aktivitet innenfor arbeidet med Trygge Lokalsamfunn gjennom kommunens hjemmeside og Facebookside.
- Kommunedirektørens ledergruppe og folkehelsenettverket blir jevnlig informert som styringsgruppe og referansegruppe og kan også komme med innspill til videre arbeid.
- Folkevalgte og politiske råd blir informert om Trygge Lokalsamfunn som en del av den årlige informasjonen om folkehelsearbeidet.
- Innbyggerne har mulighet til å si sin mening om lokalsamfunnet eller komme med innspill til utvikling av lokalsamfunnet for eksempel gjennom medvirkningsprosesser ifm kommunale planer, høringer, deltakelse i referansegrupper, nærmiljøutvalg, Ungdataundersøkelsen, Folkehelseundersøkelsen, Felles Forum med flere.
- Medvirkningsprosesser i forbindelse med kommuneplanarbeidet: For å kunne gi innspill til Sandefjords første samfunnsdel som ny kommune, ble innbyggerne invitert til seks åpne møter i ungdomsskolekretsene våren 2018. Det deltok omtrent 300 innbyggere, et møte hadde nesten 100 deltakere, mens på andre møtte det 25. På møtene ble innbyggerne spurt om flere ting, blant annet hva som var trygghet for dem. Da ble eldreomsorg, gode helsetjenester, hjelp ved behov, synlig politi, det å kjenne naboen, forutsigbarhet, at barn blir sett av kvalifiserte voksne, fast jobb og sikker matproduksjon noen av temaene som ble trukket fram. Flere av disse områdene er relevante for Trygge Lokalsamfunn.

TRYGGHETSVANDRING

Dette er ikke kommunen kommet i gang med foreløpig, men er noe som arbeidsgruppa ønsker å ha på agendaen framover. Samarbeid med ulike aktører internt i kommunene, med frivillige og andre aktuelle.

[Trygghetsvandring | Skadeforebyggende forum \(skafor.org\)](#)

ÅRSJUL

Arbeidsgruppa jobber med å utforme et årshjul hvor markeringer og aktiviteter knyttet til skade- og ulykkesforebygging blir satt i system. Det vurderes også å gjøre interne prioriteringer innenfor de seks innsatsområdene, slik at noen temaer løftes mer enn andre i noen perioder. Dette er også drøftet med Trygge Lokalsamfunn nettverket i fylket for å se på felles regionale satsinger. Årshjulet vil sees i sammenheng med årshjul for generelt folkehelsearbeid i kommunen, Skadeforebyggende forums årshjul og nasjonale kampanjer og merkedager.

TRINN 6: RAPPORTERING OG EVALUERING

RAPPORTERING

- Folkehelsenettverket
- Kommedirektørens ledergruppe
- Folkevalgte gjennom folkehelse rapporteringen
- Fylkeskommunen
- Skadeforebyggende forum

EVALUERING

Årlig evaluering av Trygge Lokalsamfunn i forbindelse med rapportering. Hvert fjerde år i forbindelse med revidering av oversiktsdokument for folkehelse.



TRYGGE LOKALSAMFUNN STATISTIKK SANDEFJORD KOMMUNE

Det bes om spesifikke data i frobindels med rapportering på Trygge Lokalsamfunn. I tillegg ønsker arbeidsgruppa å opparbeide en mer utvidet oversikt over aktuelle data knyttet til skade- og ulykkesforebygging og de seks innsatsområdene.

Trafikksikkerhet	2018	2019	2020	2021	2022
Antall personskadeulykker	48	49	42		
Antall skadde i trafikkulykker (alvorlig og lettere)	66	59	47		
Antall døde i trafikkulykker	0	4	0		

Tall på trafikk for 2021 kommer i mai. [Trine \(vegvesen.no\)](http://Trine.vegvesen.no)

Brannikkerhet	2018	2019	2020	2021	2022
Antall brann inkludert pipebranner	205	172	178	221	
Antall døde i brann	0	0	0	0	
Antall skadde i brann	0	9	2		

[Brannstatistikk](#)

Selvmordsforebygging	2018	2019	2020	2021	2022
Antall deltakere på Vivat kurs*	110	112	0	65	
Brann/redning utrykninger til trussel om selvdrap	8	4	5	1	
		2009-2018	2010-2019	2011-2020	
Antall selvmord*		7	7,6	8	

[Brannstatistikk](#) * Hentet fra Kommune helsa (fhi.no) – viser 10 års glidende gjennomsnitt

Eldresikkerhet/Fallforebygging	2017	2019	2020	2021	2022
Antall personskader behandlet på sykehus (pr 1000 innbyggere)	14,1*				

Hoftebrudd behandlet på sykehus (pr 1000 innbyggere)	1,8*				
Antall Balansegrupper pr år og høyest registrert antall deltakere pr måned (september/2021)**				12/126	
Antall Sterk og stødig grupper og høyest antall deltakere pr måned (nov og des/2021)**				11/149	
Beste Årgang – antall deltakere**				198	

*Gjennomsnittstall for perioden 2015-2017, som er siste offentlige tall tilgjengelig. Kommunehelse (fhi.no)

** Tall innhentet fra ressursperson i TL arbeidsgruppe

Svømmeferdigheter	2018	2019	2020	2021	2022
Antall døde av drukning*	0	0	1	0	
Brann og redning utrykninger til person i vann**	2	2	4	4	
Resultat ferdighetsprøve svømming					

* [Redningsselskapets drukningsstatistikk - Redningsselskapet \(rs.no\)](#) ** [Brannstatistikk](#)

Forebygge vold og overgrep	2018	2019	2020	2021	2022
Antall personskader etter vold (antall saker) *	387	375	321		
Antall døde etter vold*	0	0	1	1	
Antall saker «Vold i nære relasjoner»*	15	18	31	39	
Antall saker på Overgrepsmottaket i Vestfold med personer bosatt i Sandefjord *		26/86	21/88	32/100	

* Tallene viser saker med personer bosatt i Sandefjord og undersøkt ved overgrepsmottaket i Vestfold ift saker totalt. Personer utsatt i andre fylker har ikke vi oversikt over.

REFERANSER

[En veileder til trygg opplæring i, ved og på vann og bading i skolens regi \(svommedyktig.no\).](#)

<https://fallbarometer.no/kommune/#sandefjord>

[folkehelseoversikt---kortversjon-19-siste.pdf \(sandefjord.kommune.no\)](#)

[Forskrift om brannforebygging - Lovdata](#)

[209755-jd-frihetfravold-web.pdf \(regjeringen.no\)](#)

[Kommune \(fallbarometer.no\)](#)

[Kommunens Handlings- og økonomiplan 2022-2025](#)

[Kostnader ved hoftebrudd hos eldre | Skriftserien \(oslomet.no\)](#)

[Obligatorisk ferdighetsprøve \(svommedyktig.no\)](#)

<https://lovdata.no/lov/1963-06-21-23/§1a>

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30#KAPITTEL_3

[Lov om brannvern m.v - Lovdata](#)

[Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\) - Lovdata](#)

[Læreplan i kroppsøving \(KRO01-05\) \(udir.no\)](#)

[Læringsnettverk i forebygging av fall \(utviklingssenter.no\)](#)

[NKVTS Rapport 4-19](#)

<https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-overgrep-mot-eldre-personer-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie/>

[regjeringens-handlingsplan-for-forebygging-av-selv-mord-2020-2025.pdf](#)

[Sandefjord - Din brannsikkerhet](#)

[Statistikk - FHI](#)

[Trygg opplæring i svømming, selvbergning og livredning i kroppsøving og ved bading i skolens regi \(svommedyktig.no\)](#)

[Vold og overgrep - helsenorge.no](#)

[Offerbilder i endring - SSB](#)

[SLT-modellen - Konfliktrådet \(konfliktraadet.no\)](#)

[Sandefjord - Bekymring for radikaliserings og voldelig ekstremisme](#)



TRYGGHETSPROFIL

I forbindelse med resertifiseringen skal kommunen fylle ut en trygghetsprofil [tl_trygghetsprofil_v1.3.pdf](https://www.skafor.org/tl_trygghetsprofil_v1.3.pdf) ([skafor.org](https://www.skafor.org)). Her er innholdet fra denne, sammen med forklaring til punktene enkelte av punktene.

KOMMUNEPROFIL PER JUNI 2022

Kommunens navn	Sandefjord
Tre viktigste næringsveier	Industri. Varehandel og tjenesteytende næring. Helse- og sosialtjenester.
Kommunenummer	3804
Fylke	Vestfold og Telemark
Kontaktperson Trygge Lokalsamfunn	Inger Marie Mohn Solberg
Telefon	92 49 00 31
E-post	ingsog@sandefjord.kommune.no
Stillingstittel	Folkehelserådgiver

Antall innbyggere	64 943
0-15 år	17 %
16-18 år	6 %
19-34 år	18 %
35-66 år	40 %
67 år og eldre	19 %
Innvandrerbefolkning	12 323

Antall barnehageplasser private og kommunale	3 100
Antall barn i barne- og ungdomsskole	7868
Plasser med heldøgns omsorg	488
Antall leiligheter for eldre	467
Antall idrettshaller og svømmehaller	Idrettshaller 9 + Svømmehaller 3+

Kommunen har egen folkehelsekoordinator i 100 % stilling, samt folkehelserådgiver i 20 % stilling.
Kommunen bruker Samordningsmodell for lokale, forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet (SLT)
Kommunen har en egen SLT-koordinator i 100 % stilling
Kommunen har etablert tre Frisklivssentraler
Kommunen har etablert tre Frivilligsentraler
Kommunen har etablert en arbeidsgruppe for Trygge Lokalsamfunn. Gruppen rapporterer jevnlig til kommunedirektøren og ledergruppen (se side 5).
Kommunen har gjennomført lovpålagt risikokartlegging og beskrevet det lokale skade- og ulykkesbildet basert på tilgjengelig statistikk og kunnskap om lokalsamfunnet.
Kommunen har prioritert et utvalg innsatsområder som er behandlet av kommunedirektørens ledergruppe. Prioriteringen danner grunnlaget for kommunens langsiktige arbeidet for å forebygge skader og ulykker.
Kommunen har forankret innsatsområdene og mål for TL-arbeidet i kommuneplan eller -delplaner, økonomi-/handlingsplan eller i planstrategi.

SIKKERHETSPROFIL PER JUNI 2022

FORANKRING

1*	Kommunen har i kommuneplanen eller -delplaner fastsatt overordnede mål for forebygging av skader og ulykker	Ja, dette inngår i rammer og føringer for Kommuneplanen hvor PBL og Folkehelseloven blir lagt til grunn og hvor skade- og ulykkesforebygging er viktige elementer.
2*	Kommunen gjennomfører risiko- og sårbarhetsanalyser for alle nye områder planlagt for utbygging iht. plan- og bygningsloven.	Dette jobbes det med nå.
3*	Kommunen har etablert et system for internkontroll og avvikshåndtering av forhold knyttet til folkehelseloven, HMS for ansatte samt anskaffelser (byggherreansvar)	Ja
4*	Kommunen har utarbeidet og vedtatt en beredskapsplan iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt.	Ja

5*	Kommunen har utarbeidet og vedtatt en helseberedskapsplan i henhold til helseberedskapsloven	Kommunens overordnede plan for samfunnssikkerhet og beredskap består av administrativ plan og operativ plan. Sammen skal de sikre at kommunen: <ul style="list-style-type: none"> - Arbeider målrettet og systematisk for å gjøre kommunen til et sikrere sted å være. - Har identifisert hendelser som kan føre til tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier, og har iverksatt tiltak for å redusere sannsynligheten for at det skjer. - Har en organisering, en plan og en øvet ferdighet som gjør at en krise håndteres til det beste for alle som blir berørt.
6	Kommunen har etablert partnerskap eller samarbeid om forebygging av skader og ulykker med øvrige deler av offentlige sektor	Sykehuset i Vestfold – Skadedata VTFK rundt Trygge Lokalsamfunn Larvik kommune rundt oversiktsarbeid
7	Kommunen har etablert partnerskap eller samarbeid om forebygging av skader og ulykker med sentrale aktører i privat sektor.	Har ikke kunnskap om dette per i dag.
8	Kommunen har etablert partnerskap eller samarbeid om forebygging av skader og ulykker med sentrale aktører i frivillig sektor.	Intensjonsavtale med Røde Kors knyttet til informasjon om forebyggende brannvern til Besøktstjenesten. Lions og Rotary: Aksjon strøsand.
9	Kommunen har etablert mekanismer for å sikre borgermedvirkning og mobilisering av spesielt risikoutsatte grupper i arbeidet med å forebygge skader og ulykker.	Brann og redning har Trygg hjemme og Aksjon boligbrann. Svømmekurs for innvandrerkvinner. Felles Forum.
10	Forebygging av ulykker og skader er et fast punkt i alle relevante delplaner og handlingsplaner i kommunen	FH koordinator har mulighet til å delta i administrativt planforum – et internt fora for reguleringsplaner som skal på høring. Planforum ledes av enhetsleder for arealplan.
11	Kommunen har utarbeidet, vedtatt og oppdatert en plan for trafiksikkerhet	Trafikksikkerhetsplan 2019-2022, skal revideres. trafikksikkerhetsplan.pdf (sandefjord.kommune.no)

SYSTEMATISK ARBEID

12*	Kommunen har gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse	Ja
-----	--	----

	iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt	
13*	Kommunen fører løpende oversikt over folkehelsen, herunder også forekomster og vurderinger av ulykker og skader, iht. forskrift om oversikt over folkehelsen	Folkehelseoversikt 2019: folkehelseoversikt---kortversjon-19-siste.pdf (sandefjord.kommune.no) I tillegg årlig rapportering til RLG og folkevalgte.
14*	Oversikten over helsetilstanden med drøfting av helseutfordringer i kommunen var del av grunnlaget for kommunens planstrategi ved siste rullering av kommuneplanen	Ja
15*	Kommunens beredskapsplan er revidert siste år iht. forskrift om kommunal beredskapsplikt	Beredskapsplan (overordnet) er revidert og godkjent i 2022.
16	Alle grunnskoler og barnehager i kommunen innehar godkjenning iht. forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler	Ja
17	Kommunen bruker systematisk risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS eller tilsvarende) som del av den overordnede planleggingen i kommunen	Ja
18	Rådmannen/administrasjonssjefen rapporterer årlig om arbeidet med internkontrollen til kommunestyret	Planlagt rapportering for 2021 i 2022. Den nye internkontrollbestemmelsen i kommuneloven kap. 25 trådte i kraft 1. januar 2021. Krav om å rapportere om internkontroll sto også i kommuneloven av 1992, men var da kun et krav i bestemmelsen om årsberetning om at internkontroll skulle omtales der.
19	TL-gruppen rapporterer årlig om TL-arbeidet til kommunestyret	Ja, via Folkehelse rapporteringen. Mer framover ifm sertifisering.
20	Kommunen har etablert et avvikssystem for innrapportering og håndtering av ulykker, nesten-ulykker eller spesielle risikofaktorer fra innbyggerne	Avvikssystemet Compilo er knyttet til kommunens internkontroll dvs. ansatte/egen organisasjon på disse punktene (HMS). Altså ikke fra innbyggere. Det er i arbeidsgruppa påpekt behov for et system for rapportering fra innbyggere/enkeltindivider.
21	Kommunen har etablert en ulykkeskommisjon med ansvar for å granske og lære av spesielt alvorlige	Har lovpålagt rutine for evaluering ved alvorlige hendelser, men ikke en fast ulykkeskommisjon.

	hendelser/ulykker innenfor kommunens virkeområder	
22	Kommunen publiserer og oppdaterer regelmessig statistikk over skader og ulykker i kommunen (ut over det som er tilgjengelig i folkehelseprofilen) på sitt nettsted	Årsrapport Trygge Lokalsamfunn på hjemmesiden
23	Kommunen har i løpet av de siste tre år gjennomført en Ungdataundersøkelse basert på avtale med regionalt KoRus/NOVA	Ja, siste i 2021
25	Kommunen tilfredsstill kriteriene for trafiksikker kommune fra Trygg trafikk	Sertifisert 26.10.21
25	25 Kommunen er medlem i nettverket Sunne Kommuner	Nei
26	Kommunen er AV-OG-TIL-kommune	Nei
27	Kommunen deltar i programmet Saman om ein betre kommune	I følge Fafo ble dette prosjektet evaluert og avsluttet i 2014.
28	Kommunen er sertifisert Miljøfyrtårn	Ja – kontaktperson Pål Abrahamsen (plan og miljø). Arbeidet med Miljøfyrtårn er forankret i hele organisasjonen og det er utarbeidet en strategi.
29	Kommunens kontaktperson/koordinator i TL-arbeidet har gjennomført kurs for nye TL-kommuner i regi av Skadeforebyggende forum	Nei

FOREBYGGENDE TILTAK

30	Kommunen har gjort risikovurderinger (forenklet DagROS eller tilsvarende) obligatoriske i planleggingen av spesielt risikoutsatte aktiviteter	Det er krav innen internkontrollen at den skal være tilpasset kommunens risikoforhold. Det innebærer at det skal gjøres en vurdering av risiko i form av en risiko og sårbarhetsanalyse. Det er utarbeidet rutine for risiko og sårbarhetsanalyse i Compilo med veileder. Her
----	---	---

		<p>heter det blant annet:</p> <p>Ansvar: «Øverste leder sammen med sin linjeledelse, har ansvaret for at virksomheten er tilrettelagt og driftes med akseptabel risiko, innenfor lover og forskrifter. Linjeledelsen skal gjennomføre risiko og sårbarhetsanalyser som ivaretar kommunelovens krav til internkontroll i virksomhetene. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.»</p>
31	Kommunen har iverksatt særskilte tiltak for å gjøre skoleveiene tryggere:	Sykkelbyen Sandefjord Hjertesone Helt grønn skolevei Sertifisering Trafikksikker kommune Trafikksikkerhetsplan
32	Kommunen har iverksatt særlige tiltak for å forebygge brannskader blant barn og unge	Barns sikkerhet er jevnlig tema på de faste konsultasjonene på helsestasjonen.
33	Kommunen har iverksatt særlige tiltak for å forebygge fallskader blant barn og unge.	Barns sikkerhet er jevnlig tema på de faste konsultasjonene på helsestasjonen.
34	Svømmeopplæringen i kommunens skoler innfrir kompetansemålene for 4., 7. og 10. årstrinn i grunnskolen	Ja
35	Kommunen tilbyr, eller samarbeider med andre aktører om å tilby, svømmeopplæring for spesielt risikoutsatte grupper	Gratis svømmekurs for kvinner over 18 år som ikke kan svømme. Tilbud om utendørs livredningskurs for ansatte i skole og barnehager
36	Kommunen har iverksatt særskilte tiltak for å forebygge ulykker og skader blant innvandrerbefolkningen i kommunen	Gratis svømmekurs for innvandrerkvinner Felles Forum Aksjon boligbrann
37	Kommunen har iverksatt hjemmebesøk blant eldre for å forebygge ulykker og skader	Forebyggende hjemmebesøk Aldersvennlig Sandefjord Demensvennlig Sandefjord Trygg hjemme (brann) Beste årgang/Godt seniorliv
38	Kommunen har iverksatt fallforebyggende tiltak blant eldre	Sterk og stødig Seniortrim Balansegrupper Aksjon eldresikkerhet

39	Kommunen har iverksatt særskilte brannforebyggende tiltak blant egne virksomheter	Ja – for eksempel informasjon på ulike klasstrinn, på Voksenopplæringen og gjennom Trygg Hjemme.
40	Kommunen har iverksatt særskilte brannforebyggende tiltak blant andre virksomheter, boliger og fritidseiendommer i kommunen	For eksempel gjennom Trygg hjemme og i nettverk for innvandrerkvinner.

GJENNOMFØRING AV TILTAK

Det er laget en oversikt over forslag til tiltak under de seks innsatsområdene. Forslagene skal til vurdering og prioritering i kommunalområdene høsten 2022. Forankring av kommunens ressurser gjøres i vedtak av handlings- og økonomiplan (HØP) hver desember – for kommende fireårsperiode.



